

Executive Summary

A study on 'Models and Directions of Occupation or Welfare Promotion for Disabled Group' has two objectives – to study the formation of occupation or welfare of disabled group, and to recommend productive models and directions for promoting occupation or welfare for disabled group. Methodology used in this study included qualitative research where ten occupation groups of disabled people were selected for case study, in-depth interviews of leaders and members of the ten groups, and focus group discussion with leaders to learn lessons from occupations of disabled persons. The findings of this study are as follows:

1. Formation of occupation of disabled group

1.1 Type of occupation group formation

Disabled persons formed two different types of occupation group – loose groups that are not formally registered with the government and formal groups in forms of association or co-operative. These groups were formed either by persons with the same type of disability or persons with different types of disability. Both types of group formation had rules, regulations and agreements clearly written down, and were formed with a clear goal to enable disabled persons to have an independent occupation because group formation created strength for them.

1.2 Management

All the ten groups were managed by disabled persons themselves. They were transparent with an accounting system that was simple but could be audited. Internally they were organized with clear division of roles and responsibilities. Members of the groups took part in determining their rules and regulations. Group leaders were strong, visionary, and highly capable for group management.

1.3 Markets for products and services

All the ten groups had different markets for their products and services. Small groups would have rather narrow range of markets or customers limited only to local area, while for groups with higher capacity (large with good management), their markets were not limited to their local area, but were possibly expanded to other parts of the country and foreign countries.

1.4 Division of incomes

All the ten groups divided incomes gained from their occupation systematically and in accordance with agreements reached in each group. Generally, their incomes were divided into three main parts: (1) group management costs, (2) dividends to be paid to all members of the group where each member received the same amount disregarding volume of any person's work or products, including those who could not fully work due to severity of their disability, and (3) welfare fund of group members.

1.5 Problems and obstacles faced in performing their occupations

All the ten groups had encountered similar problems, that were lack of permanent markets and capital investment for their business expansion, high price of raw materials, limited space to perform their occupation, and shortage of cash flow when products were not sold, resulting in some members having to withdraw.

1.6 Supports from various sources

All the ten groups received supports in forms of capital investment, raw materials and equipment for their occupations initially from several agencies, such as municipality, sub-district administrative organization, and Provincial Social Development and Human Settlement. However, these supports were not continuous. Members of some groups borrowed from the Fund for Promotion Quality of Life of Disabled Persons. It should be noted that disabled persons did not have access to funds in their local area, especially the Village Fund, because regulations of these local funds required borrowers to have guarantors when nobody acted as guarantors for disabled persons.

1.7 Welfare provision by the groups

Only one of these ten groups had uncertain incomes and thus unable to provide any kind of welfare for its members. Other groups provided some kinds of welfare for members at different levels. Groups in form of association could provide more welfare to members than groups that had not yet become association. Basic welfare provided by these groups were expenses incurred when they traveled to hospital, medical expenses, compensation for funeral of members and their relatives, and physical equipment distribution. Groups with high capacity could provide welfare for a member from the cradle to the grave, including allowance for marriage, birth giving, scholarships for his/her children, medical expenses, emergency assistance compensation when he/she had to stay overnight in a hospital, expenses for case visits to give basic supplies, and compensation for funeral.

2. Forms and directions for promoting occupations for disabled persons

To promote any occupations for disabled persons, one must recognizes first that disabled persons have certain capabilities. These hidden capabilities should be drawn out as well as external factors should be transformed from being barriers to become supportive factors for disabled persons' occupations. With this perception in mind, models and directions for promoting occupations for disabled persons could come in three options as follows:

2.1 Option 1: Supporting disabled persons who have not had any occupation to form an occupation group.

This can be done in three stages as follows:

Stage 1: Inspiring

In this stage, disabled persons are to be inspired to perform an occupation through information deliveries, directly or indirectly through the media, persuading disabled persons to come out to the outside world and join activities with other disabled persons.

Stage 2: Training

In this stage, disabled persons would be guided for example to perform an occupation through training on life skills, socializing skills, work skills in general, specific occupational skills in particular, and management skills.

Stage 3: Exploring, Supporting and Development

In this stage, disabled persons would be assisted for example to identify financial sources, develop products and services, look for or create markets, and obtain professional advice / consultants for their business.

A supporting mechanism should be in form of a four-party consortium consisting of (1) Provincial Social Development and Human Settlement, (2) local administrative organizations, and (3) Labour Skills Development Department under the Ministry of Labour, and (4) organizations of or for disabled persons.

Institutional tools for their occupational support are the Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons under the Ministry of Social Development and Human Settlement, and budget for supporting occupations of disabled persons of which local administrative organizations can allocate according to their social welfare operational framework.

2.2 Option 2: Rehabilitating and supporting disabled persons who have already had certain occupations to become more successful.

This option focuses on supporting occupation groups of disabled persons that are not strong yet to be able to expand their business. A rehabilitation and development process should focus on building their knowledge and empowering them to build their self confidence, and providing financial supports for their occupations.

Five main mechanisms for rehabilitation and development should be (1) Provincial Social Development and Human Settlement, (2) local administrative organizations, (3) organizations of or for disabled persons, (4) volunteers for disabled persons' life quality development, and (5) academic institutes who are interested in disabled persons issue. These mechanisms should form a consortium for rehabilitation and development of disabled persons' occupational groups in their local area.

Institutional tools for their occupational support should be the same as in Option 1, that are the Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons under the Ministry of Social Development and Human Settlement, and budget for supporting occupations of disabled persons of which local administrative organizations can allocate according to their social welfare operational framework.

2.3 Option 3: Supporting occupational groups of disabled persons that have already been successful to perform even better.

This option focuses on disabled persons' occupational groups that are rather strong to have capacity to expand their business. A supporting process should consist of four stages as follows:

Stage 1: Selecting rather strong occupational groups of disabled persons to take part in supporting process.

Stage 2: Improving their business, developing their products and services to have higher quality, and starting new products or services.

Stage 3: Joining occupational groups of disabled persons with similar products and services into networks.

Stage 4: Creating social enterprises to look for and market products of disabled persons, and to develop markets, where disabled persons take part in investment, management and control, and profits used to provide welfare to disabled persons.

Mechanisms for promoting Option 3 should include (1) office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP) , which is directly specialized on business capacity building, (2) Department for Export Promotion in the Ministry of Commerce, which can take disabled persons' products to overseas markets, (3) departments or

divisions that are specialized in disabled persons' occupations, such as Department of Livestock Development and Department for Industrial Promotion, and (4) organizations of or for disabled persons that should take part in supervising disabled persons' occupational groups.

Institutional tools for promoting this option should be the Fund for Promotion and Development of Disabled Persons' Life Quality, Fund for Promoting Business of banks with corporate social responsibility that provide loans with a special interest rate lower than market rate of commercial banks, and the Export and Import Bank of Thailand.

To promote this option, emphasis should be put on search for funding sources, building capacity of disabled persons' occupation groups for risk management to prevent the group being in deficit, and reducing supports from various institutes in order to work together effectively. The office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP) should be given a role as the main organization for coordinating with other organizations or agencies.

3. Recommendations

From the above-mentioned findings, this researcher has recommendations on models and directions for promotion of disabled persons' occupations and welfare as follows:

3.1 Recommendations on forms and directions for promotion of disabled persons' occupations

(1) Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should allocate budget to support occupational groups of disabled persons in two ways, that are grants for disabled persons who still need welfare in the beginning, so that they can form occupational groups, allowing disabled persons to meet, having activities together and bring them out to society. This support is given consistently with the first model and direction that focuses on disabled persons who have not had any occupation.

(2) The Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should support disabled persons who have not been successful in their occupations, the second model and direction should be applied. The Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should provide interest-free loans on behalf of their groups. Rules, regulations and criteria should be flexible to reflect real situations faced by different disabled persons in performing their occupations, taking into consideration each type of disability and each type of occupation. Procedure for taking loans should be improved to make it more convenient and faster, preventing disabled persons from having to travel several times to obtain loans because disabled persons have difficulties in commuting. They, on the other hand, should be able to pay back their loans through more diverse channels because allowing Krungthai Bank to be the sole payment channel created difficulties for disabled persons. In addition, loan payment period should be extended to be about every three months instead of monthly payment at present that has created cash flow shortage problem for disabled persons. Moreover, overall loan payment period should be consistent with incomes received from each occupation. For instance, cattle raising needs three years to break even while goat or sheep raising needs one year to break even.

(3) The Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should be experiments initiated to promote disabled persons' occupation groups with Option 3. To support these groups to expand their business even further, the Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should coordinate with Office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP) to build capacity of disabled persons' occupation groups that are rather strong to become even stronger and become more professional. The Fund should also coordinate with banks and other funding sources to provide financial support, or the Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled persons' should allocate an additional large fund for Option 3. An agreement should be made with organizations of disabled persons to take part in this supporting process to learn together and to have more guarantee that this experiment would be successful.

(4) The Fund for Promotion and Development Quality of Life of Disabled Persons should be pro-active. It should not only wait to approve loan projects, but may begin to help projects that did not pass screening at provincial level by sending capable staffs to give advice and develop these projects to be approved.

(5) After enactment of the Promotion and Development of Disabled Persons' Life Quality Act BE 2550 in 2007, the Fund for Promotion of Disabled Persons' Occupations Management Sub-Committee at national level is authorized to approve funding. Sub-Committees at provincial level is responsible only to screen projects and send their preliminary comments to the Fund Management Sub-Committee at national level, and also monitor progress of approved projects. This procedure caused delays in fund approval, resulting in the Fund not being able to respond to needs of disabled persons. Authority should therefore be decentralized to provincial level, giving the Provincial Disabled Persons' Life Quality Promotion and Development Sub-Committee an authority to approve funding, so that there would be flexibility in term of an amount of fund to be approved according to different occupations, giving ways to the provincial mechanism to allocate funds consistently with the realities. It would also make fund allocation more efficient.

(6) The Ministry of Labour should play more active role to promote disabled persons' independent occupations. An institute to promote disabled persons' independent occupation should be established to provide one-stop, all round services for independent occupation promotion directly to disabled persons from giving advice about their potential occupations, job training, business establishment and advancement, and work safety.

(7) To solve the problem of limited market for disabled persons' products, the Sub-Committee for Promotion of Disabled Persons' Occupations should assign the Job Placement Department under Ministry of Labour, which is the secretary of this sub-committee, to play pro-active role to expand markets for products of all types of disabled persons. This could begin by arranging venues for selling products of disabled persons in pilot provinces visited by many tourists in the four regions of the country or having market by type of products and publicize these venues to tourists. Expansion to other provinces can be done gradually later on.

3.2 Recommendations on supporting organizations of disabled persons to provide welfare by themselves

(1) This study has shown that occupation groups of disabled persons, especially those in form of association or foundation, are able to provide welfare to their members. However, the welfare provided has limited coverage. The Disabled Persons' Life Quality Promotion and Development Office should therefore experiment on allocating certain fund to add to the disabled person organizations' welfare fund for welfare provision in particular. An agreement could be reached with local administrative organizations in their respective administrative area to co-fund this welfare provision in form of matching fund or three party.

(2) In allocating budget to capable organizations to support welfare provision to their members as an experiment, there should be a supporting mechanism to give them advice on welfare provision, making sure that it would not result in making disabled persons only wait for assistance without developing themselves. This empowerment-oriented welfare provision requires capable persons to think about and explore creative welfare provision process

(3) Budget allocation to capable organizations to support welfare provision should be subjected to the Empowerment Monitoring and Evaluation process. Lessons must be learned to improve and organize welfare provision system in a way that makes it efficient, fair and covering all over, to create models for expanding it in the further.

3.3 Recommendations for further studies

Action research should be conducted to promote disabled persons' occupations with the models and directions as in Option 2 and Option 3 together with a support in form of large budget provided to organizations of disabled persons to promote independent occupations, so that learning process would take place and good models and directions for doing so would be established and publicized for others to also use.

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษา “รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบ การรวมกลุ่มอาชีพ หรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ วิธีการศึกษาใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเลือกกลุ่มอาชีพคนพิการ จำนวน 10 กลุ่ม เป็นกรณีศึกษา โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำกลุ่มและสมาชิกทั้ง 10 กลุ่ม รวมถึงการจัดสนทนากลุ่มเพื่อถอดบทเรียนการประกอบอาชีพของกลุ่มคนพิการ ผลการศึกษาพบว่า

1. การรวมกลุ่มอาชีพคนพิการ

1.1 ลักษณะการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ มีการรวมกลุ่มกัน 2 ลักษณะ คือ 1) การรวมตัวกันแบบหลวมๆ โดยไม่ได้จดทะเบียนเป็นองค์กร และ 2) การรวมตัวกันโดยจดทะเบียนอย่างเป็นทางการในรูปแบบของสมาคม/สหกรณ์ โดยเป็นการรวมกลุ่มของเครือข่ายความพิการเฉพาะประเภท และความพิการหลายๆ ประเภทในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งการรวมกลุ่มทั้ง 2 ลักษณะมีกฎระเบียบ ข้อตกลงที่ยึดถือร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน และเป็นการรวมกลุ่มที่มีเป้าหมายหลักเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจากการรวมกลุ่มเป็นการสร้างจุดแข็งให้กับคนพิการ

1.2 การบริหารจัดการ ทั้ง 10 กลุ่มบริหารจัดการโดยผู้พิการเอง มีความโปร่งใส มีระบบบัญชีแบบง่ายๆ แต่สามารถตรวจสอบได้ การจัดระบบภายในกลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับ ผู้นำกลุ่มเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ มีศักยภาพสูงในการบริหารจัดการกลุ่ม

1.3 ตลาดรองรับสินค้าและบริการ ทั้ง 10 กลุ่ม มีตลาดรองรับสินค้าหรือบริการที่แตกต่างกัน ถ้าเป็นกลุ่มเล็ก ตลาดหรือกลุ่มลูกค้าจะค่อนข้างแคบอยู่ในระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่หากเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ (มีขนาดใหญ่ และการบริหารจัดการที่ดี) ตลาดจะไม่จำกัดเฉพาะในท้องถิ่น แต่สามารถขยายทั้งในและต่างประเทศได้

1.4 การจัดแบ่งรายได้ ทั้ง 10 กลุ่ม มีการจัดแบ่งรายได้จากการประกอบอาชีพที่เป็นระบบ และเป็นไปตามข้อตกลงของกลุ่ม โดยแบ่งรายได้ออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ 1) เป็นค่าบริหารจัดการกลุ่ม 2) แบ่งให้กับสมาชิกกลุ่มแบบเอื้ออาทรต่อกัน คือแบ่งรายได้ให้เท่ากัน โดยไม่ยึดถือผลงานหรือปริมาณงานที่ทำเป็นตัวตั้ง และแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งให้กับสมาชิกกลุ่มที่ทำงานได้ไม่เต็มที่เนื่องจากความพิการ และ 3) แบ่งรายได้ส่วนหนึ่งไว้เป็นกองทุนสวัสดิการของสมาชิกกลุ่ม

1.5 ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ทั้ง 10 กลุ่มเผชิญกับปัญหาคล้ายกัน คือ ขาดเงินทุนขยายกิจการ ไม่มีตลาดถาวร วัตถุดิบมีราคาก่อนข้างแพง พื้นที่ในการประกอบอาชีพก่อนข้างคับแคบ และทุนจม ถ้ายังขายสินค้าไม่ได้ ทำให้สมาชิกบางคนต้องถอยออกไป

1.6 การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ ทั้ง 10 กลุ่มได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนและวัสดุ อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเบื้องต้นจากหลายหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด แต่ไม่ต่อเนื่อง สมาชิกบางกลุ่มก็กู้เงินจากกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำหรับกองทุนในท้องถิ่น โดยเฉพาะกองทุนหมู่บ้าน เป็นที่น่าสังเกตว่า คนพิการเข้าไม่ถึง เพราะกฎระเบียบของกองทุนที่ต้องมีคนค้ำประกันทำให้ไม่มีผู้ใดค้ำประกันให้

1.7 การจัดสวัสดิการของกลุ่ม มีเพียงกลุ่มเดียวที่มีรายได้ไม่แน่นอนจึงไม่สามารถจัดสวัสดิการใด ๆ ให้กับสมาชิกได้เนื่องจากมีรายได้ไม่แน่นอน นอกนั้นมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในระดับที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เป็นสมาคมจะสามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้มากกว่ากลุ่มที่ยังไม่ได้เป็นสมาคม สวัสดิการพื้นฐานโดยทั่วไป คือ เงินค่าเดินทางไปโรงพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยงานศพของสมาชิกและเครือญาติ และการแจกจ่ายกายอุปกรณ์ กลุ่มที่มีศักยภาพสามารถจัดสวัสดิการตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย นับตั้งแต่ การสมรส เงินช่วยเหลือคลอดบุตร ทุนการศึกษาบุตร ค่ารักษาพยาบาล ช่วยเหลือความเดือดร้อนเฉพาะหน้า เงินชดเชยนอนโรงพยาบาล ออกเยี่ยมและมอบถุงยังชีพ และเงินช่วยเหลืองานศพ

2. รูปแบบและแนวทางส่งเสริมอาชีพคนพิการ

การส่งเสริมอาชีพคนพิการ ต้องมีแนวคิดที่ว่า คนพิการมีศักยภาพ จึงควรดึงศักยภาพของคนพิการที่ซ่อนอยู่ออกมา พร้อมกับแปรเปลี่ยนปัจจัยภายนอกที่เป็นข้อจำกัดให้เป็นปัจจัยที่หนุนเสริมการประกอบอาชีพของคนพิการ ภายใต้แนวคิดดังกล่าว รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการมี 3 ทางเลือกคือ

2.1 รูปแบบที่ 1 การส่งเสริมให้คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ

ควรมีแนวทางการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างแรงบันดาลใจ คือ การกระตุ้นคนพิการให้เกิดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารโดยตรงหรือผ่านสื่อ การชักชวนคนพิการให้ออกสู่สังคม และเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มคนพิการ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 2 ให้การฝึกฝน คือ การแนะแนวเส้นทางสู่อาชีพ โดยการฝึกทักษะชีวิต ฝึกอาชีพและการออกสู่สังคม ฝึกทักษะด้านการทำงานและการประกอบการ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 3 กีดกัน ส่งเสริม และพัฒนา คือ การช่วยเหลือแหล่งทุน พัฒนาสินค้าและบริการ หาช่องทางการตลาด หรือสร้างตลาด เป็นที่ปรึกษาการประกอบการ ฯลฯ

กลไกในการส่งเสริมควรเป็นแบบภาคีเครือข่าย 4 ประสาน ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) (3) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และ (4) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมอาชีพคือ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และงบประมาณสนับสนุนอาชีพของคนพิการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดสรรให้ได้ ตามกรอบของการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 รูปแบบที่ 2 การฟื้นฟูและส่งเสริมให้คนพิการที่ประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

แนวทางนี้เน้นไปยังกลุ่มอาชีพคนพิการที่ยังไม่เข้มแข็งให้สามารถขยายธุรกิจต่อไปได้ กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาควรเน้นการเสริมความรู้ การเสริมพลัง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และการสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพ

กลไกที่จะเข้าไปฟื้นฟูและพัฒนาควรประกอบด้วย 5 กลไกหลัก คือ (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) (3) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ (4) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อช่วยเหลือคนพิการ (อพมก.) และ (5) สถาบันวิชาการที่มีนักวิชาการที่สนใจปัญหาของคนพิการ ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายในการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการฟื้นฟูและพัฒนาควรเป็นเครื่องมือเดียวกับแนวทางแรก คือ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และงบประมาณสนับสนุนอาชีพของคนพิการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 รูปแบบที่ 3 การส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในระดับค่อนข้างดีให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางนี้มุ่งเน้นไปยังกลุ่มอาชีพคนพิการที่ค่อนข้างเข้มแข็งให้มีความสามารถในการขยายธุรกิจของกลุ่มตนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น การส่งเสริมควรมีแนวทางการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มจากการ คัดเลือกกลุ่มอาชีพคนพิการที่ค่อนข้างเข้มแข็งเข้าร่วมกระบวนการส่งเสริม

ขั้นตอนที่ 2 ปรับรูปแบบธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการให้มีคุณภาพสูง และการเริ่มผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ

ขั้นตอนที่ 3 รวมกลุ่มอาชีพคนพิการที่ทำการผลิต/บริการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย

ขั้นตอนที่ 4 สร้างองค์กรธุรกิจทางสังคม (Social Enterprise) จัดจำหน่าย แสงหาผลิตภัณฑ์คนพิการ ไปจัดจำหน่าย ช่วยพัฒนาตลาด โดยเน้นให้คนพิการมีส่วนร่วมในการลงทุน การบริหารจัดการ การควบคุมกำกับ และการนำผลกำไรมาจัดสวัสดิการให้คนพิการ

กลไกในการส่งเสริมในแนวทางที่ 3 ควรประกอบด้วย (1) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญในการส่งเสริมศักยภาพทางธุรกิจโดยตรง (2) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ที่สามารถนำสินค้าไปทำการตลาดในต่างประเทศได้ (3) กรมหรือกองที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในอาชีพที่กลุ่มคนพิการดำเนินการ เช่น กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ฯลฯ และ (4) องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการ ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกลุ่มอาชีพยังคงมีจุดยืนเพื่อคนพิการ

เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมควรประกอบด้วย กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กองทุนส่งเสริมธุรกิจของธนาคารที่มีนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม (Cooperate Social Responsibility Bank) ที่มีการให้สินเชื่อด้วยดอกเบี้ยพิเศษที่ต่ำกว่าดอกเบี้ยตามกลไกตลาดของธนาคารพาณิชย์ รวมทั้ง ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

การส่งเสริมในแนวทางที่ 3 นี้ ควรมุ่งเน้นการหาแหล่งทุนควบคู่กับการเสริมสร้างศักยภาพให้กับกลุ่มอาชีพคนพิการในการบริหารความเสี่ยงมิให้เกิดภาวะขาดทุน รวมทั้งการจัดการให้สถาบันต่างๆ ที่จะเข้ามาหนุนเสริมให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรให้มีหน่วยงานหลักที่มีความพร้อม เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ต่อรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ และการจัดสวัสดิการ โดยองค์กรคนพิการดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมอาชีพของคนพิการ

(1) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนกลุ่มอาชีพคนพิการแบบให้เปล่า ตามรูปแบบที่ 1 สำหรับคนพิการที่ยังไม่มีอาชีพ และต้องการการสงเคราะห์ในเบื้องต้น และเพื่อให้คนพิการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ ซึ่งจะ使人พิการได้พบปะกัน มีกิจกรรมร่วมกันและเป็นการนำคนพิการออกสู่สังคม

(2) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรสนับสนุนกลุ่มคนพิการที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ตามรูปแบบที่ 2 เป็นการสนับสนุนเงินกู้ยืมแบบกลุ่ม โดยไม่มีดอกเบี้ย และควร มีการยืดหยุ่นเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์/หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงในการประกอบอาชีพของคนพิการ โดยคำนึงถึงประเภทความพิการ และอาชีพของคนพิการ โดยควรปรับปรุง ขั้นตอนการขอกู้ ยืมเงิน ให้สะดวกรวดเร็วขึ้น มีต้องให้คน

พิจารณาการเดินทางหลายครั้ง เพราะคนพิจารณาที่มีความยากลำบากในการเดินทาง ควรเปิดช่องทางการส่งคืนเงินกู้ยืมให้หลากหลายช่องทางมากขึ้น เพราะการเปิดช่องทางผ่าน ธนาคารกรุงไทยเพียงแห่งเดียวค่อนข้างลำบาก และควรขยายเวลาในการส่งเงินคืนออกไปประมาณ 3 เดือน เพราะปัจจุบันต้องจ่ายทุกเดือนซึ่งคนพิจารณาหมุนเงินไม่ทัน และควรเปลี่ยนระยะเวลาในการคืนเงินให้สอดคล้องกับรายได้ของแต่ละอาชีพ เช่น การขอกู้เงินไปเลี้ยงวัวต้องใช้เวลารวมถึง 3 ปีจึงจะได้ทุนคืน แพะ/แกะ ต้องใช้เวลาประมาณ 1 ปี เป็นต้น

(3) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณา ควรทดลองส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิจารณา ตามรูปแบบที่ 3 โดยการส่งเสริมให้ขยายธุรกิจในระดับที่กว้างยิ่งขึ้น ควรประสานงานกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ให้เป็นผู้ส่งเสริมศักยภาพให้กับกลุ่มอาชีพคนพิจารณาที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ให้เข้มแข็ง เป็นมีอาชีพมากขึ้น ประสานงานกับธนาคารหรือแหล่งทุนต่าง ๆ ให้เข้ามาหนุนเสริมในเรื่องเงินทุน หรืออาจจัดสรรเงินทุนก้อนใหญ่จากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณาเข้าไปร่วมสมทบ พร้อมทั้งการจัดทำข้อตกลงกับองค์กรของคนพิจารณาให้เข้าร่วมดำเนินการหนุนเสริมเพื่อร่วมกันเรียนรู้ และเพื่อให้การดำเนินการทดลองนี้มีหลักประกันในความสำเร็จมากขึ้น

(4) กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณา ควรทำงานเชิงรุก โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ มิใช่รอแต่การอนุมัติโครงการกู้เงินเท่านั้น ซึ่งอาจเริ่มจากการช่วยเหลือโครงการที่ไม่ผ่านการกลั่นกรองในระดับจังหวัด โดยการส่งเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญไปให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยพัฒนาโครงการให้ได้รับการอนุมัติ

(5) หลังจากมีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณา พ.ศ. 2550 อำนาจในการอนุมัติเงิน กู้ยืมเป็นของคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณา ซึ่ง คณะกรรมการ ฯ ระดับจังหวัด มีหน้าที่เพียงกลั่นกรองโครงการ มีความเห็นเบื้องต้นไปยังคณะกรรมการบริหารกองทุน ฯ และหากโครงการได้รับการอนุมัติงบประมาณก็มีหน้าที่ติดตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน ฯ เท่านั้น ทำให้การอนุมัติงบประมาณล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการของ คนพิจารณา จึงควรกระจายอำนาจมายังจังหวัด โดยให้ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิจารณาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติงบประมาณแทน ซึ่งจะเกิดความยืดหยุ่นเรื่องจำนวนเงินที่จะอนุมัติตามประเภทอาชีพ และเปิดทางให้กลไกจังหวัดดำเนินงานจัดสรร เงินกองทุนฯ ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง รวมทั้งจะทำให้การจัดสรรเงินกองทุนฯ ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(6) กระทรวงแรงงานควรเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพอิสระของคนพิจารณาให้จริงจังมากขึ้น โดยควรจัดตั้งสถาบันส่งเสริมอาชีพคนพิจารณาขึ้นมาอีกหน่วยงานหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ให้บริการด้านการส่งเสริมอาชีพอิสระให้กับคนพิจารณา โดยตรงอย่างครบวงจร นับตั้งแต่การแนะแนว

อาชีพ การฝึกอาชีพ การเริ่มธุรกิจ การส่งเสริมความก้าวหน้าในธุรกิจ การดูแลความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

(7) เพื่อแก้ปัญหาการขาดตลาดรองรับสินค้าของคนพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ควรมอบหมายให้ กรมการจัดหางานซึ่งเป็นเลขานุการของคณะอนุกรรมการชุดนี้ แสดงบทบาทในเชิงรุกด้านการขยายตลาดเพื่อรองรับสินค้าของคนพิการทุกประเภท โดยเริ่มจากการจัดหาสถานที่สำหรับการจำหน่ายสินค้าของคนพิการในจังหวัดน่าน ร่อง 4 ภูมิภาคที่มีการท่องเที่ยวจำนวนมาก หรือมีแหล่งตลาดตามประเภทสินค้า และบริการของคนพิการ และทำการตลาดสู่นักท่องเที่ยวและประชาชน และค่อย ๆ ขยายไปในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนให้องค์กรคนพิการจัดสวัสดิการด้วยตนเอง

(1) จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มอาชีพคนพิการสามารถจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรคนพิการที่เป็นสมาคมหรือมูลนิธิ แต่สวัสดิการที่จัดให้นั้นยังไม่ครอบคลุม ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ควรดำเนินการทดลองจัดสรรเงินทอนก้อนหนึ่งไปสมทบ กับกองทุนสวัสดิการขององค์กรคนพิการเพื่อนำไปใช้ในการจัดสวัสดิการ โดยเฉพาะ โดยอาจมีข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ร่วมสมทบในลักษณะ Matching Fund 3 ฝ่าย

(2) ในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับองค์กรคนพิการที่มีศักยภาพเพื่อการทดลอง ควรมิกลไกหนุนเสริมในการให้คำปรึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการที่จะไม่ส่งผลกระทบในด้านที่ทำให้คนพิการรอคอยแต่ความช่วยเหลือ ไม่พัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการเชิงเสริมพลังที่ต้องการผู้มีประสบการณ์ช่วยคิดค้นกระบวนการจัดสวัสดิการอย่างสร้างสรรค์

(3) ควรมีการติดตามประเมินผลการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้กับองค์กรคนพิการที่มีศักยภาพ โดยควรเป็นการติดตามและประเมินผลแบบเสริมพลัง (Empowerment Monitoring and Evaluation) ซึ่งจะต้องมีการสรุปทบทวน ปรับปรุง และจัดระบบการจัดสวัสดิการให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ทัวถึง และครอบคลุม เพื่อสร้างแบบอย่างและนำไปขยายผลต่อไป

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการตามรูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 3 ควบคู่กับการสนับสนุนงบประมาณจำนวนมากให้กับองค์กรคนพิการในการประกอบอาชีพอิสระเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างรูปแบบและแนวทางที่ดีในการขยายผลต่อไป.

คำนำ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ หรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ” ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งด้วยความร่วมมือของบุคคลหลายฝ่าย มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการใคร่ขอขอบพระคุณฝ่ายต่างๆ ดังนี้

ขอขอบคุณสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางกิ่งแก้ว อินทว้าง เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ นางสุนีย์ สายสุพัฒน์ผล รองเลขาธิการ นางขนิษฐา กมลวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและวิชาการ นางสาววิจิตา ราชตะนันท์กุล และผู้ที่เกี่ยวข้องในการริเริ่มให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ รวมทั้งยังให้ข้อคิดเห็นต่อผลงานวิจัย

ขอขอบคุณนางพวงแก้ว กิจธรรม ผู้จัดการมูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย และนายธนนทพรายจันทร์ ผู้อำนวยการฝ่ายอบรมสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา งานวิจัยนี้ให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณศูนย์ศึกษาความพิการเชิงสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ร่วมเป็นพันธมิตรทางวิชาการในการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร. จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร ที่เป็นทั้งที่ปรึกษา ร่วมลงพื้นที่เก็บข้อมูล ร่วมวิเคราะห์และร่วมเขียนรายงาน ทีมผู้ช่วยวิจัย ประกอบด้วย นางสาวเบญจพร บัวสำลี นายอลัน สาดิน นางสาวเจษฎาภรณ์ จานงศ์ยา และนางสาวสุวดี ประวรรณรัมย์ ที่ช่วยรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งเป็นกำลังหลักในการจัดสัมมนาสรุปบทเรียนและการสัมมนาเพื่อนำเสนอผลการศึกษาวิจัย และขอขอบคุณผู้นำและสมาชิกกลุ่มอาชีพทั้ง 10 กลุ่ม ที่ให้ข้อมูล รวมถึงประสบการณ์ในการรวมกลุ่มอาชีพที่มีคุณค่ายิ่ง

มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ นอกจากผลการศึกษาที่นำเสนอในรายงานฉบับนี้ มูลนิธิฯ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ รวมถึงการค้นหาแนวทางต่อยอดสู่ภาคธุรกิจเชิงสังคม เพื่อความมั่นคงและอิสรภาพทางเศรษฐกิจของคนพิการและครอบครัว มูลนิธิฯ มีความมุ่งมั่นในการเดินไปสู่จุดหมายของคุณภาพชีวิตที่ดีของคนพิการทั้งมวลและหวังว่าจะได้มีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้นต่อไป

มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ

มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
Executive Summary	(ก)
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
คำนำ	(จ)
สารบัญ	(๗)
สารบัญตาราง	(ค)
สารบัญแผนภาพ	(ต)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	6
1.3 นิยามศัพท์ปฏิบัติงาน	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา	6
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคนพิการ	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ	24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพของคนพิการ	30
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ของคนพิการ	46
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการของคนพิการ	57
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
2.7.1 ด้านการประกอบอาชีพอิสระของคนพิการ	73
2.7.2 ด้านการส่งเสริมอาชีพของคนพิการ	77
2.7.3 ด้านสวัสดิการของคนพิการ	79
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 วิธีวิจัย	86
3.2 ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	86
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	87
3.4 ประเด็นในการให้ความรู้ และเสริมพลังแก่กลุ่มและองค์กรอาชีพคนพิการ	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 แผนการดำเนินงาน	89
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 การศึกษากลุ่มอาชีพของคนพิการ	92
4.1.1 กลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม	92
4.1.2 กลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ต.พังราด จ.ระยอง	95
4.1.3 กลุ่มเพาะเห็ดผู้พิการบ้านร่องป่อ จ.พะเยา	100
4.1.4 กลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ จ. พะเยา	105
4.1.5 กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ. มุกดาหาร	109
4.1.6 ชมรมคนพิการ/สมาคมคนพิการ จ.นครพนม	113
4.1.7 ศูนย์อาชีพออทิสติกไทย กรุงเทพมหานคร	116
4.1.8 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว จ.นครศรีธรรมราช	117
4.1.9 กลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ. พัทลุง	120
4.1.10 สหกรณ์บริการคนตาบอดแห่งประเทศไทย	123
4.2 การถอดบทเรียนการรวมกลุ่มอาชีพคนพิการ	136
4.2.1 เหตุผลในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความพิการ	136
4.2.2 จุดแข็งของอาชีพ	139
4.2.3 จุดอ่อนหรือข้อจำกัดของอาชีพ	140
4.2.4 ปัจจัยหนุนเสริมให้ประสบความสำเร็จ	141
4.2.5 ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และวิธีแก้ปัญหา	143
4.2.6 บทเรียนที่คิดว่าสำคัญ และสามารถนำไปใช้	145
4.2.7 การจัดการสวัสดิการ	147
4.2.8 การนำงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคน พิการ ให้ไปใช้ในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพและจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก	149
4.3 ข้อเสนอแนะรูปแบบ และแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	150
4.3.1 รูปแบบที่ 1 การส่งเสริมให้คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพ รวมกลุ่มกัน ประกอบอาชีพ	151

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3.2 รูปแบบที่ 2 การฟื้นฟู และส่งเสริมให้คนพิการที่ประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น	152
4.3.3 รูปแบบที่ 3 การส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในระดับก่อนข้างดีให้ดียิ่งขึ้น	153
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
5.1 อภิปรายผลการศึกษา	156
5.1.1 รูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ	156
5.1.2 การบริหารจัดการ	158
5.1.3 ตลาดรองรับสินค้าและบริการ	158
5.1.4 การจัดสรรรายได้	159
5.1.5 การจัดสวัสดิการของกลุ่ม	159
5.1.6 ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	161
5.1.7 การสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ	161
5.2 รูปแบบและแนวทางส่งเสริมอาชีพคนพิการ	162
5.2.1 รูปแบบที่ 1 การส่งเสริมให้คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพ	162
5.2.2 รูปแบบที่ 2 การฟื้นฟูและส่งเสริมให้คนพิการที่ประกอบอาชีพประสบความสำเร็จมากขึ้น	162
5.2.3 รูปแบบที่ 3 การส่งเสริมให้กลุ่มคนพิการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในระดับก่อนข้างดีให้ดียิ่งขึ้น	163
5.3 ข้อเสนอแนะ	164
5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	
5.3.2 ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนให้องค์กรคนพิการจัดสวัสดิการด้วยตนเอง	164
5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป	165
	166
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนและร้อยละของคนพิการ จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และ ภาค พ.ศ. 2550	2
1.2	การอนุมัติให้คนพิการกู้ยืมเงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ	5
4.1	เปรียบเทียบข้อมูลของกลุ่มอาชีพคนพิการ	131
5.1	แสดงลักษณะการรวมกลุ่มอาชีพคนพิการ	157
5.2	แสดงประเภทความพิการของกลุ่มอาชีพ	157
5.3	แสดงตลาดอาชีพของกลุ่มอาชีพคนพิการ	158

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	ร้อยละของคนพิการอายุ 5-30 ปี จำแนกตามระดับการศึกษาที่กำลังเรียน พ.ศ. 2550	3
1.2	ร้อยละของคนพิการอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาวะการมี งานทำ พ.ศ. 2550	4
4.1	จำนวนสมาชิกที่ผลิตสินค้าแต่ละประเภทของกลุ่มศูนย์รวมอาชีพคนพิการ จ.นครปฐม	93
4.2	จำนวนสัตว์แต่ละประเภทที่เลี้ยงไว้ของกลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ต.พังราด จ.ระยอง	95
4.3	วิธีการแบ่งปันรายได้ หรือผลประโยชน์ของกลุ่มเกษตรกรคนพิการผู้เลี้ยงแพะ ต.พังราด จ.ระยอง	99
4.4	วิธีการแบ่งรายได้ของกลุ่มแพะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จ.พะเยา	103
4.5	สวัสดิการที่จัดให้แก่สมาชิกของกลุ่มแพะเห็ดผู้พิการบ้านร่องปอ จ.พะเยา	104
4.6	โครงการกลุ่มของกลุ่มสตรีพิการเย็บปักประดิษฐ์ ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา	106
4.7	การจัดสรรรายได้ของกลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร	111
4.8	การจัดสวัสดิการของกลุ่มอาชีพนวด/สมาคมคนตาบอด จ.มุกดาหาร	111
4.9	วิธีการแบ่งปันรายได้ของสมาคมคนตาบอด จ.พัทลุง	123
4.10	จำนวนสมาชิก 1,181	124
4.11	การจัดสวัสดิการของกลุ่มอาชีพคนพิการ	148
4.12	การส่งเสริมอาชีพคนพิการในชุมชน	152
4.13	กลไก 4 ประสานเพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิการ	153
4.14	การส่งเสริมกลุ่มอาชีพคนพิการที่ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น	155
5.1	แสดงการจัดสรรรายได้ของกลุ่มอาชีพคนพิการ	159
5.2	แสดงที่มาของเงินกองทุนสวัสดิการของสมาคมคนตาบอด จ.พัทลุง	160
5.3	แสดงการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานของกลุ่มอาชีพคนพิการ	160
5.4	แสดงการจัดสวัสดิการตั้งแต่ก่อนเกิดจนตายของสมาคมคนตาบอด จ.พัทลุง	161